

Конспект уроку № 127

Державні символи України: герб

Link to audio: ukrainianlessons.com/episode127

Вступ

Привіт-привіт! Це знову Анна, ваша вчителька української, з подкастом «Уроки української» — для всіх, хто вивчає і любить українську мову.

Сьогодні ми завершуємо серію уроків про державні символи України. Ми вже говорили про гімн, про прапор і сьогодні **на черзі** — герб. **Що таке** герб **і з чим його їдять** — про це я вам і розповім трохи згодом.

Бо спочатку я хочу, щоб ви послушали голосове повідомлення від нашого слухача подкасту. Так, я отримала ще одне голосове повідомлення, цього разу з **Німеччини**, від Рольфа. Рольф кілька років жив і працював у Києві, він почав там вивчати російську мову, але потім вирішив вивчити українську. Чому? Дізнайтеся в його повідомленні. Готові слухати?

«Вітаю Вас, шановні слухачі! Я Рольф і я живу в Німеччині, в долині Рейну. На початку 2014-го року я отримав можливість працювати **фінансовим директором** у компанії БАСФ в Києві. Звичайно, як я **німець**, мені треба було вивчити мову. Багато людей мені казали, що в Україні краще вивчати російську, ніж українську, тому що це мова бізнесу. Тому я брав уроки російської мови майже кожен день.

Тим не менш, навіть через два роки життя в Україні, я відчував, що мені все ще було дуже важко: **податкові звіти, договори** та багато інших документів були українською мовою. Тому я вирішив вчити українську мову.

Оскільки я вже трошки знав російську, спочатку мені було легко. Я відчував, що мої **зусилля** розмовляти українською мовою **сприймали** дуже позитивно. Але, тим не менш, це найважливіша проблема для іноземців в Україні. Щоб добре розуміти і спілкуватися, треба знати обидві мови.

Для мене, вчити мови — це також дуже приємне хобі і відпочинок. І я також люблю спілкуватися з моїми дуже приємними знайомими.

Зараз, через більш ніж п'ять років в Києві, мені завжди цікаво, що відбувається в Україні. Звичайно, політика цікава зараз, тому що так багато молоді в інституціях.

зго́дом = пі́зніше — later

Німе́ччина — Germany

фіна́нсовий дире́ктор —
Chief Financial Officer
німе́ць — German

пода́тковий звіт — tax report
звіт — report
до́говір — contract, agreement

зуси́лля — effort
сприйма́ти — 1) to perceive;
2) to apprehend

Мені багато допомагали в Україні, і я люблю і поважаю своїх друзів, вчителів та колег. З нетерпінням жду мого наступного візиту до Києва».

Щиро дякую, Рольфе, за це повідомлення, мені дуже приємно чути вас і дізнатися більше про вас. Цікава історія у Рольфа, правда? І досить **типова**. Оскільки він працював у компанії в Києві, йому **радили** вивчати російську мову, тому що це мова бізнесу. Тож він і почав вчити російську.

Але, **тим не менш**, Рольфу було складно, бо вся документація в Україні, звичайно, українською мовою. Тому він почав вивчати українську і відчув, що його зусилля розмовляти українською мовою сприймали дуже позитивно. Але загалом Рольф вважає, що в Україні треба знати обидві мови: і українську, і російську. Це правда, якщо жити в Києві, на сході чи на півдні України, багато людей там розмовляє російською мовою.

Але з іншого боку, якщо вже вивчив одну **слов'янську мову**, вчити наступну — досить **легко і просто**. Рольф теж це сказав. Він з нетерпінням чекає наступного візиту до Києва. Ласкаво просимо вас назад до України, Рольфе! І дякую вам ще раз за повідомлення.

Друзі, я дуже щаслива отримувати такі повідомлення, тому що так я можу почути ваш голос і ваш прогрес в українській мові. Вони мені **гріють душу**. Тому чекаю на більше голосових повідомлень від вас, добре?

А зараз перейдімо до справи, перейдімо до теми епізоду — про Герб України.

типовий — typical
ра́дити — to advise,
to recommend

слов'янська мо́ва —
Slavic language

Державні символи України: герб

Знаєте, що таке герб? Герб — це такий малюнок, символ певної країни, може бути також символ міста чи навіть однієї важливої сім'ї. Герб використовують на прапорах, на грошах, на **печатках**, документах...

Ми вже згадували в одному з попередніх епізодів геральдику. Геральдика — це історична наука, яка вивчає герби. Так-от, згідно з геральдикой герб має складатися з певних **чітких** частин, певних елементів. Тому зазвичай герб великий і **детальний**. А в Україні, теоретично, має бути два типи гербів: один великий і один малий герб, про це навіть написано в Конституції України, але поки що, у 2019 році, у нас немає великого герба, ми його ще не **затвердили**, не вибрали.

Натомість офіційно маємо зараз тільки малий герб. Малий Герб України називається тризуб. Можливо, ви бачили коли-небудь цей символ? Він є на прапорі України, на копійках, на гривнях і навіть на футболках. У мене, до речі, є кілька футболок з гербом. Як на мене, Герб України, тризуб, дуже гарний. Він простий і **вишуканий**. А вам як здається?

печа́тка — signet, stamp

чіткий — clear, distinct
детальний — detailed

затве́рдити — to confirm,
to approve, to ratify
натомі́сть — 1) instead (of),
in place (of); 2) but, however

ви́шуканий — refined, elegant

Отже, наш герб називається «**тризуб**», тому що він має три зуби — тризуб — це три гострі частини. Взагалі, досить типово, що такий символ, як герб, складається з трьох частин. Три — це також святе, **сакральне** число, і не тільки в християнстві, а й в інших релігіях.

Історики мають різні теорії про **походження** тризуба. Одна з них полягає в тому, що символи, схожі на тризуб, були на території України ще в дуже давні, **язичницькі часи**. **Язичництво** — це **дохристиянська** релігія, коли люди вірили в багатьох богів і в **сили природи**.

Так-от, тризуб — він схожий на один з основних символів язичництва — на так зване **світове дерево**, а саме **дуб**. Дуб — це вид дерева, таке велике дерево, поширене в Україні, і саме дуб є символом бога **Перуна** в язичництві. Це один з центральних богів — Перун.

Далі, можливо, з язичницьких часів тризуб перейшов у часи Київської Русі. Це відомий знак князя Володимира. **Археологи** знайшли **монети** князя Володимира Великого, на них якраз і зображений тризуб. Це кінець X — початок XI століття. Дуже давно.

З тих часів наші предки мали різні символи, різні герби, а коли у 1917 році постало питання про незалежність України, український історик Михайло Грушевський зібрав комісію. Ця комісія мала остаточно вирішити: який має бути герб України. У результаті вирішили вибрати герб Володимира, князя Володимира Великого, тому що саме Київську державу Володимира Великого можна вважати першою державою українців.

І вже на початку 1918 року тризуб почали використовувати на карбованцях — це були такі гроші тоді, а також його використовували як печатку, емблему і взагалі — герб УНР — Української Народної Республіки.

Але, як ви знаєте, часи УНР тривали недовго, і досить скоро Україна стала частиною Радянського Союзу і втратила і свій герб, і гімн, і прапор.

Герб України тризуб зберігали українці в еміграції, а також ОУН — Організація Українських Націоналістів. А після здобуття незалежності України у 1991 році, тризуб офіційно став нашим гербом, малим гербом, тому що великий ще не **затверджений**.

Хоча неофіційно великий герб України складається з трьох частин: це козак (символ центральної України), лев (символ Галичини) і тризуб (який їх поєднує).

Отже, тепер, якщо ви купите собі футболку з тризубом, то будете знати трохи більше про його історію.

До речі, ще один цікавий факт чи... міф. У школі нам пояснювали, що тризуб — це символ України, тому що у формі тризуба можна написати чи намалювати слово «Воля». Воля тобто свобода.

Візьмемо В — ліворуч, О — знизу посередині (такий маленький кружечок),

тризуб — 1) trident;
2) national Ukraine's coat of arms (symbol)
сакральний — sacral

походження — origin, descent
язичницькі часи — pagan times
язичництво — paganism
дохристиянський — pre-Christian
сила природи — force of nature
світове дерево — World Tree
дуб — oak
Перун — Peroun (pagan god)
археолог — archaeologist
монета — coin

затверджений — approved

далі малюємо Л посередині, над **кружечком** і зверху, і Я — праворуч. В-О-Л-Я — і виходить тризуб. Це звичайно легенда, але можете спробувати. Намалюйте герб України словом «воля» — це працює!

кружечок — small circle, small disk

А якщо ви хочете дізнатися ще більше про історію герба України і попрактикувати своє розуміння української мови, на сторінці цього епізоду я залишу для вас відео на Ютубі, у якому детально розповідають про історію герба — тризуба. Сторінка епізоду — це ukrainianlessons.com/episode127.

Корисні фрази та ідіоми

А зараз, як завжди, розглянемо деякі цікаві вирази та ідіоми, які я сьогодні вживала.

По-перше, на самому початку епізоду я сказала, що «ми вже говорили про гімн, про прапор і сьогодні на черзі — герб».

Сьогодні на черзі, або просто «**на черзі**». Черга — це **порядок**, послідовність. Коли ви стоїте в магазині, ви чекаєте у черзі, так? Ваш порядок у черзі — це номер, за яким ви стоїте. Коли черга доходить до певної речі, ця річ «на черзі». Наприклад:

порядок — order, arrangement

На черзі рубрика «Ідіоми і вирази». Тобто зараз час, черга, говорити про ідіоми та вирази, дійшла черга цієї рубрики. Зараз на черзі.

Отже, я казала: «Ми вже говорили про гімн, про прапор і сьогодні на черзі — герб. Що таке герб і з чим його їдять...».

Що таке герб **і з чим його їдять** — це така досить весела ідіома, яку ми вживаємо про щось, що ми не знаємо. Тобто «з чим його їдять», інакше кажучи, «з чим його використовувати», «як його використовувати». Це, звичайно, може стосуватися їжі:

Наприклад: «Що це таке **марципан** і з чим його їдять?».

марципан — marzipan

Але може бути не тільки про їжу. Наприклад:

Дієприслівник: що це таке і з чим його їдять (його не їдять, звичайно, але ми маємо на увазі, як його використовувати). Що це таке? І як його їдять? Як його використовують?

дієприслівник — verbal adverb, adverbial participle

Далі, коли ми слухали голосове повідомлення Рольфа, він сказав, що в Україні він почав вчити російську. Тим не менш, навіть через два роки життя в Україні, він відчував, що йому все ще було важко без української мови.

«**Тим не менш**» означає **протиставлення**, цей вираз схожий на «але», «**однак**», або «**а втім**». Наприклад:

Я дуже люблю каву, тим не менш, я намагаюсь пити не більше ніж одну чашку кави на день. А ви?

Тим не менш.

Говорячи про російську та українську мову, Рольф сказав, що в Україні бажано знати обидві мови.

Але з іншого боку, якщо вже вивчив одну слов'янську мову, вчити наступну — досить легко і просто.

«**З іншого боку**» — це дуже корисний вираз, який ми часто використовуємо, і який є також в англійській мові. З іншого боку — тобто «якщо розглянути інший аспект». Це теж **своєрідне** протиставлення.

І «**легко і просто**». Взагалі легко і просто — це синоніми. Легко або просто. Але якщо сказати «легко і просто» — це дуже легко. Це така фраза, яку ми іноді вживаємо, особливо у розмовній мові.

Для мене приготувати борщ — це легко і просто.

Ще сьогодні я сказала, що «дуже щаслива отримувати від вас голосові повідомлення. Вони мені гріють душу».

Можливо, ви пам'ятаєте цей фразеологізм з третього сезону? «**Гріти душу**» — це **тішити**, радувати. Щось гріє душу — щось не просто подобається, а дуже подобається, подобається в душі, у серці.

Що мені ще гріє душу? Ваші коментарі і відгуки в програмі «Подкасти» гріють мені душу! Тому напишіть мені коментар або відгук, добре?

І далі, про тризуб я сказала, що, як на мене, він у нас дуже гарний. Простий і **вишуканий**.

«**Як на мене**» — це корисний вираз, який означає «на мою думку», «я вважаю», «мені здається». Як на мене.

Як на мене, історії про українську символіку дуже цікаві. А вам як здається? І останній корисний вираз на сьогодні — «**постало питання**».

«Коли у 1917 році постало питання про те, що Україна може стати незалежною, український історик Михайло Грушевський зібрав комісію, яка мала вирішити **остаточно**: який буде герб України».

«Постає питання», тобто щось починають активно обговорювати, можна ще сказати «виникає питання», наприклад:

«За останні роки в Україні частіше постає питання: бути ближче до **Європейського Союзу** чи до Росії».

протиставлення —
contrasting, opposition
однак — but, however
втім — however, besides

своєрідний — original,
peculiar, out of the

тішити — to amuse,
to entertain, to divert, to rejoice

вишуканий — refined, elegant

остаточно — finally, once
and for all

Європейський Союз —
EU, European Union

А перед вами може постати таке питання: як вивчати українську мову, коли ви вже її добре розумієте? Відповідь — слухати наш подкаст. І займатися з конспектами епізодів! Конспекти містять повний текст епізоду (тобто абсолютно все, що я кажу), переклад складних слів, список ідіом, корисні таблиці і вправи для практики. Щоб дізнатися більше про наші конспекти, якщо ви ще не отримувате, зайдіть на ukrainianlessons.com/premium.

Цікавинка з граматики

Коли я розповідала вам про часи Радянської України, я сказала, що «в Радянському Союзі Україна втратила і свій герб, і гімн, і прапор».

І, і, і — чому так багато «і»?

Україна **втратила** і свій герб, і гімн, і прапор.

Якщо сказати просто «Україна втратила герб, гімн і прапор» — тут ми робимо акцент, тобто наголошуємо на самій інформації, на тому, що Україна втратила що? — герб, гімн і прапор.

Але якщо сказати Україна втратила і герб, і прапор, і гімн, тут ми наголошуємо на тому, що Україна втратила не тільки герб, а й гімн, і не тільки герб і гімн, а ще й прапор. Тобто ми **наголошуємо** на тому, який це великий список.

Такі **сполучники** і...і...і називаються **повторювані**, тобто вони повторюються.

Повторювані сполучники.

Є інші повторювані сполучники, це:

ні...ні, ані...ані, то...то, чи...чи, чи то...чи то, не то...не то.

А ось ще кілька прикладів для вас з використанням таких сполучників:

Оксана не їсть ні м'яса, ні риби, ні сиру.

Тобто вона веганка. Тут ми наголошуємо на тому, що вона багато чого не їсть. Вона не їсть ні м'яса, ні риби, ні сиру.

Олег чи то хворий, чи то просто втомився.

Тобто він **має поганий вигляд**, але ми не знаємо точну причину, ми перебираємо різні варіанти. Олег чи то хворий, чи то він просто втомився.

втратити — to lose

наголошувати — to stress,
to accent

сполучник — conjunction
повторюваний — repeated

мати поганий вигляд —
to look bad

Ще раз повторювані сполучники — це і...і, ні...ні, ані...ані, то...то, або...або, чи...чи, чи то...чи то, і не то...не то. Ви можете переглянути таблицю з прикладами до всіх цих сполучників у конспекті уроку. А також ви знайдете там вправи для практики.

Повторювані сполучники		
Сполучники	Приклад	Переклад
і...і	– Ти вивчав у школі англійську чи німецьку мову? – І англійську, і німецьку.	– <i>Did you study English or German in school?</i> – <i>Both English and German.</i>
ні...ні	Ні сьогодні, ні завтра я не зможу з вами зустрітися, на жаль.	<i>Unfortunately, I can meet with you neither today nor tomorrow.</i>
ані...ані	Україна поки що не є членом ані Європейського Союзу, ані НАТО.	<i>Ukraine is not a member of either the European Union or NATO yet.</i>
то...то	Країна то втрачала, то знову повертала собі незалежність.	<i>The country lost, then regained its independence again.</i>
або...або	У дитинстві я мріяв стати або археологом, або космонавтом.	<i>As a kid, I dreamed of becoming either an archeologist or an astronaut.</i>
чи...чи	Треба вирішити остаточно: чи йти далі, чи повертатися назад?	<i>It is finally necessary to decide whether to go further or to go back.</i>
чи то...чи то	Я не почув, якою мовою вони розмовляли... Здається, якоюсь слов'янською: чи то українською, чи то польською.	<i>I did not hear what language they spoke... It seemed like some Slavic language: either Ukrainian or Polish.</i>

Завершення

У мене все! Ми завершили тему державних символів України. Як на мене, це було досить цікаво, правда? Тим не менш, в Україні є й інші символи, не офіційні, а народні. Я б хотіла розповісти вам про них також, у наступних епізодах подкасту.

А поки що ви можете скористатися конспектом уроку, щоб прочитати і проаналізувати повний текст епізоду, переглянути таблиці з ідіомами і сполучниками, а також зробити вправи для практики. Конспекти доступні для преміум-підписників. Дізнатися більше про преміум, а також переглянути **додаткове** відео про Герб України ви можете за посиланням — ukrainianlessons.com/episode127.

Хай у вас все буде добре! До побачення!

додатковий — additional, extra

Вправи

1

Заповніть пропуски в тексті фразами:

Тим не менш	З іншого боку	гріють душу
Як на мене	постає питання	

Перед іноземцями, які планують приїхати в Україну (чи то працювати, чи то жити, чи то в якості туристів) часто ¹ _____, яку мову вивчати: українську чи російську?

² _____, мовна ситуація в Україні ще складніша ніж українська граматика...

З одного боку, російська мова одна з найбільш поширених в світі і практично кожен українець її розуміє. ³ _____, це мова, яка почала домінувати в великих містах і деяких регіонах України (наприклад, на Донеччині та Луганщині) внаслідок тривалої антиукраїнської політики.

Натомість українська мова — на сьогодні єдина державна мова в Україні. У публічній сфері вона грає дуже важливу роль.

⁴ _____, основною причиною того, що багато іноземців обирають українську мову є не її офіційний статус, а дещо інше... Вивчаючи українську, багато з вас хочуть продемонструвати свою повагу та солідарність українцям.

Листи, в яких мені пишуть про любов до української мови та бажання підтримати українців, завжди ⁵ _____.

В українській мові відображений наш національний характер, це мова нашої культурної спадщини.

Вивчати і українську, і російську мову — теж можливий варіант. Але зазвичай я раджу почати з однієї мови: або української, або російської, а трохи згодом додати іншу.

2

Вставте в речення повторювані сполучники:

I...і...і	то...то	або...або
ні...ні...ні	чи то...чи то	

1. Погода дуже мінлива сьогодні: _____ дощ, _____ сонце.
2. _____ українська, _____ польська, _____ сербська мови належать до слов'янських мов. Вони мають спільне походження.
3. Олег має поганий вигляд. Він _____ втомлений, _____ хворий.
4. Фінансовий директор може зустрітися з вами, щоб підписати договір, _____ у вівторок зранку, _____ в середу після обіду.
5. Політик наголосив, що не підтримує _____ Зеленського, _____ Порошенка, _____ жодного з затверджених кандидатів на посаду президента.

3

Перекладіть українською мовою:

1. What are repeated conjunctions and what do they go with? Anna explained that in today's episode.

2. I've already listened to the entire third season of the podcast. The fourth season is next (in turn).

3. On the one hand, Slavic languages have many similarities. On the other hand, every language is original and unique.

4. Many people think that Ukrainian and Russian are very similar. However, in some aspects, Ukrainian is more similar to Polish than Russian.

5. John had made many efforts to understand Ukrainian before. Now it's easy and simple for him.

6. Many Ukrainian traditions and rituals are of pagan origin.

Key Phrases 4-127

(бути) на черзі	to be next (in line, in turn)
Що таке «...» і з чим його їдять?	What is “...” and what does it goes with?
тим не менш	nonetheless
з іншого боку	on the other hand
легко і просто	a piece of cake; simple and easy
гріти душу	to warm someone's heart
як на мене	as for me
постало питання	the question arose

Відповіді на вправи

1

1. постає питання
2. Як на мене
3. З іншого боку
4. Тим не менш
5. гріють душу

2

1. то...то
2. І...і...і
3. чи то...чи то
4. або...або
5. ні...ні...ні

3

1. Що таке повторювані сполучники і з чим їх їдять? Анна пояснила це у сьогоднішньому епізоді.
2. Я вже послухав (послухала) весь (повністю) третій сезон подкасту. На черзі четвертий сезон.
3. З одного боку, слов'янські мови мають багато спільного (спільних рис). З іншого боку, кожна мова своєрідна (оригінальна) та унікальна.
4. Багато людей думає, що українська та російська мови дуже схожі (подібні). Тим не менш, у деяких аспектах, українська мова більш схожа на польську (подібна до польської) ніж на російську (ніж до російської).
5. Джон зробив (доклав) багато зусиль, щоб розуміти українську мову. Зараз для нього це легко і просто.
6. Багато українських традицій та ритуалів мають язичницьке походження.

